

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Munkástársak!

Ugy lehet, néhány nap múlva már kézhez vesszük a jóváhagyott alapszabályait a **Vasuti Munkások Országos Szövetségének** és akkor megindul az egész országban a végleges szervezés nagy munkája.

A szervező-bizottság határozata szerint négy munkástársunk a központból be fogja utazni az országot a szervezés céljából, ami nagy költséget és sok kiadást fog okozni.

Anyagi támogatást mi máv. munkások sehonnan sem várunk és sehonnan sem kérünk, mert sem magunkat, sem az alakítandó Szövetséget eladni nem akarjuk. Amit teremtünk, az kizárólag a mienk legyen, függetlenül, szabadon. Ez okból nekünk kell a költségeket is fedeznünk.

Minden máv. munkás rója le adóját a Szövetség-alap javára. Gyűjtő-ívek kaphatók alólírott szervező-bizottságnál. Küszöbön van elseje, ne feledkezzetek meg közös védőbástyánkról: a Szövetségről!

Üdvözlettel

az országos szervező-bizottság.

Az örület politikája.

Mintha valami nyugodalmasan zatkoló vonat kerekéi elé bombákat rakna valaki, amelyek nagykönnyen súlyos károkat okoznának emberlétekben és anyagiakban, ha idejekorán észre nem veszik és a veszedelmet el nem hártják az utból: — úgy fest ebben a pillanatban a vasuti munkásság mozgalma.

Azzal, úgy látszik, megbarátkozott már *felülről* mindenki, hogy a vasuti munkásság békés, de céltudatos szervezkedését megakadályozni többé nem lehet. Teljesen kibékültek már ugy a kereskedelmi minisztériumban, mint a Máv. igazgatóságában azzal a gondolattal, hogy miután már elkerülhetetlen az, hogy a vasuti munkások helyzetük javítása céljából egyesüljenek, legalább békés és normális mederben tartsák ezt a szervezkedést. Erre vall az, hogy a Szövetségünk elé nem gördítenek illetékes helyen akadályokat.

Az egyedüli okos és józan állásfoglalás, amely *felülről* elképzelhető. Ugy reméltük, hogy a mozgalom békés és nyugodt fejlődése biztosítva van. Azt hittük, az érdek, a meggyőzés fegyverével fog sikerülni a vasuti munkásság helyzetén javítani, anélkül, hogy a normális viszony a munkaadó vasutintézmény és a munkások között megzavartatnék. Ami elvégre nemcsak a munkásoknak az érdeke, hanem érdeke magának a Máv.-nak is. Sőt talán a vasutvállalatnak fontosabb érdeke, mint a munkásoknak.

Nyugodtan és békésen szervezkedtek tehát a Máv. munkások, teljesen a törvények és a szabályzatok keretén belül, a nagy nyilvánosság ellenőrzése mellett. És minden e'özmény nélkül, minden különös ok nélkül a fővárosban is, a vidéken is egyszerre

bombákat vet az örület politikája a nyugodtan és békésen haladó szervezkedés elé.

Itt a fővárosban, az Északi főműhelyben egy rendszabályozási kísérlet híre érkezik, amely rendkívül sujtaná anyagilag, de főképpen egészségében egy olyan munkástársunkat, aki a munkásság szervezése körül buzgó és dicséretes működést fejt ki. A hajsza megindítója itt egy korlátolt csoportvezető, aki azonban — úgy lehet — csak drótbábu mások kezében.

Még gonoszabb és rutabb hírek jönnek Szombathelyről. A szombathelyi máv. műhely főnöke, Nádas Róbert ur (nehezűnkre esik leírni e szót: „ur“, mert a műhelyfőnök viselkedése a munkásokkal szemben minden, csak nem uri) valóságos hajsztát indított meg azok ellen a műhelymunkások ellen, akik az alakulófélben levő Szövetség érdekében működnek, még pedig teljesen a törvények és a vasuti alkalmazottakat kötő szabályzatok kerekein belül.

Lapunk más helyén olvasható részletesen, ami Szombathelyen történt és történik. Aki azt a teljesen tárgyilagos tudósítást elolvassa, megretten attól az önkénnytől és furfangtól, amely a szombathelyi máv. műhelyben grasszál. Több mint háromszáz ember ki van szolgáltatva egy kétségtelenül nem normális gondolkozásu emberkényének-kedvének és aki önállóan mer gondolkodni, aki az igazság és a jog érdekében szót mer emelni, az menthetetlenül áldozata lesz a szombathelyi Caligulának.

Ugy tudjuk, Nádas Róbert ur fölutazott Budapestre és siet megelőzni jelentésével lapunkat. Ismerve Nádas urnak az őszinteségtől való undorát, nem is iparkodunk megtudni, mit jelentett, hogyan jelentett az igazgatósnál.

De kötelességünknek tartjuk, úgy a kereskedelmi minisztériumot, mint az igazgatóságot teljes tisztelettel, de határozott erélylyel fölhipni, hogy egy készülő nagy bajnak vegye elejét.

Nem olyan idöket élünk ma már, hogy a munkások tizezeinek a véleményét és hangulatát egyszerűen fumi-gálni lehetne. Az utóbbi időben a *felsőbb* helyekre ebből a szempontból nem is lehetett panasz. Nagy elismeréssel és hálával fogadtuk a kereskedelmi miniszter ur szociálpolitikai belátását és nemkülönben jól esett megállapíthatnunk, hogy az igazgatóság kebelében, nevezetesen *Ludvigh Gyula* elnökgazgató ur részéről loyális elbánásban részesülnek a munkáskérdések.

A felülről mutatkozó jóakaratot, alulról a szervezkedő munkások bölcs mértéktartással és józan, békés magatartással honoráltak. Így tehát a nyugodt fejlődésnek az útja biztosított-nak látszott.

A Máv. kiskirályai, az apró, buta zsarnokocskák sehogysem tudnak beletörödni abba, hogy a régi időknek, amikor ők korlátlanul basáskodhattak, immár vége szakadt. Hogy a munkásokban is embert kell látniok a jövőben, szabad embert, akit csak egy kötelesség terhel: az elvállalt szolgálatot hiven és lelkiismeretesen teljesíteni, de egyébként épp olyan szabad ember, mint teszem föl *Nádas* műhelyfőnök, vagy *Szlovik* csoportvezető urak.

És ezek a vicinális zsarnokocskák a legjobb uton vannak ahhoz, hogy elrontsák azt a jó viszonyt, amit fölül-ről és alulról teremtettek. Hiába biztosította *Vörös László* kereskedelmi miniszter rendeletében a munkásokat arról, hogy szervezkedési szabadsá-

gukat elismeri, hiába erősítette *Ludvigh* elnökgazgató ur, hogy az államvasuti munkások szabad emberek, akiknek a helyzetük javítására irányuló mozgalmát és szervezkedését a szolgálati főnökségeknek e'ömozdítani kellene és nem megakadályozni; a *Szlovikoknak* és *Nádasoknak* más a véleményük és ők épp úgy nyomják és üldözik a munkások szabadságát, mint az elmúlt idők legsötétebb korszakaiban.

Ebből azután baj, nagy baj lehet. Az üldöztetések és rendszabályozások óriási elkeseredést okoznak az államvasuti munkások között. Olyan elkeseredést, amelynek csak keveset kell fokozódnia, hogy káros kitérésre jusson a sor. A levegő tele van a munkásság erő kifejtéseinek a hírével. Még alig zárultak le az aktái a szomszédban, Ausztriában lefolyt vasutas-mozgal-maknak. Magyarország maga tele van politikai gyűnyaggal és ismeretes dolog az, hogy jobbról is, balról is épp a vasuti munkásságot akarták belevonni a párttusákba és politikai harcokba.

Mi, a szervezet, tisztán gazdasági és teljesen békés mozgalmat és szervezkedést akarunk. De ha a *Nádasok* és *Szlovikok* igazságtalanságaikkal folytatják a provokáló munkájukat, *nem állhatunk jót semmiért sem*. És amilyen károsnak véljük a munkásságra nézve a meggondolatlanságot, éppoly káros a munkások provokálása magára a vasutintézetre nézve.

Ezért kérjük nemcsak az igazság érdekében, nemcsak a máv. munkások érdekében, de a nagy, hatalmas Máv. érdekében, hogy tanítsa ki a kereskedelmi miniszter ur és az elnökgazgató ur az alantas közegeiket arra, hogy tartsák tiszteletben a felsőbbség ren-

delkezéseit és abban a szellemben bánjanak a máv. munkásokkal, amelyet olyan szerencsésen kezdeményeztek felülről.

Gondoskodjanak róla, hogy a *Vörös László* és *Ludvigh Gyula* szociálpolitikai belátása adja meg a hangot a Mávnál, ne pedig a *Nádasok* és *Szlovikok* örületes politikája. Mutassák meg, hogy mégis csak nagyobb ur a Mávnál a miniszter és az igazgatóság, mint az apró zsarnokok butasága és szeszélye!

Raktári munkások szervezkedjete!

Tegnap Temesváron, ma Aradon és holnap talán Pozsonyban lépnek mozgalomba a raktári munkások.

Keresnünk és kutatnunk kell az okát, hogy az agyoncsigázott összvasuti munkások közül, miért épp a raktári munkások voltak az elsők, akik a szervezkedésnek e ultima rációjával: a sztrájkkal éltek? A kérdésre igen egyszerű a felelet, mert a nagyon is megszabott munkabérrel szemben a munka-idő teljesen szabályozatlan.

A raktári munkásoknak munkaideje, ami szintén hihetetlen, egyszerűen az áruforgalom nagyságától függ. Ha az áruforgalom növekedik, akkor a raktári munkások munkaideje is emelkedik. Ha az áruforgalom csökken, akkor a raktári munkások munkaideje is csökken.

Hogy ez miért van így, annak igen egyszerű oka van.

Az ipari és kereskedelmi kamarák évekkal ezelőtt felírtak a kereskedelmi miniszterhez, hogy aznap feladott darab áruk ugyanazon a napon nem lesznek beraktározva és hogy az átmeneti állomásokon, ahol a darabáruk kezelve lesznek, szintén megessék, hogy az áru nem a legközelebbi vonattal lesz továbbítva.

A kereskedelmi miniszter, tekintve, hogy csak munkásokról volt szó, nem sokat keresték ennek az okát, amely tudniillik a ke-

A „Magyar Vasutas” tárcája.

UTTALAN UTON.

Irta: BEREZ LAJOS.

Lehajtom fejem az élet vánkösára,
Hej' nincs abban hely, nincs egy garas ára;
Körül szegte a sors fájdalom fonállal,
Küzködöm a fényvel, küzködöm az árnynyal.

Nékem «Ö»: égi fény, másnak: sötét árnyék,
Vele mintha sima, rózsás uton járnék.
A szememre vetik: örök folt és szégyen;
Ingoványba vont a balgatag lépésem.

Tusára kél bennem a fény és az árnyék,
A testem marasztal, a lelkemmel — szállnék.
Után is vagyok már... Megroskad a lábom,
Sirok keservesen,
Öh bocsáss meg nekem
Elhagyott, felejtett drága kis családom.

Az Ördög motollája.

Irta: Révész Béla.

[[Este nyolc óra volt és a kalauzok, kocsivezetők, akik a napi robotot már legyűrték, gyülekeztek a remis-ben, hogy megtudják

ki, mikor, melyik kocsival indul másnap. Egy része ült a hosszú, udvari padon, mások, akiknek hely nem jutott, a lábukat változtatták és álldogáltak, majdnem mindannyian pipáztak és fújták maguk elé nagy csomóban a vastag füstöt. A kavargó füstnyelvek egymáshoz kusztak és gomolyaggá növekedve lomhán terjengtek az emberek között.

A kalauzok beszélgettek. Az eseményekről, melyek a villamos kocsin történtek. Az egyik azt panaszkolta, hogy ráfizetett egy cilinderes urra, mert az a szemét hunyorgatta. Azt hitte, hogy detektív — épp úgy hunyorgatott — és ő elhitte, hogy szabad-jegye van, de jött egy ellenőr és kérte a jegyet s ekkor kiderült, hogy a cilinderes ur svindler, most már fizethet érte büntetést.

— Hát csak hunyorgassa is a szemét a gazember... mindörökre amen! — könnyített a lelkén a kalauz.

A nyári eső zuhogott és a villámok szaporán vetették rá fényességüket a világ elborult arcára. Az ereszt alatt az emberek fáradtan gunyasztottak és türelemmel hallgatták az egymás baját, gondját.

Egy tömzsi emberke — vékony, hosszú bajusza lelógott az ezüstös gallérjára — segített a káromkodásban és kerek, széles arca vörös lett a mérgeledéstől, ahogy belemelegedett a beszédbe:

— A puccos dáma mégis le akar szállani a kocsiról. Kaparászott a perronajtón, de én bizony elrántottam a kezét onnan.

Erre elkezdett szidni és négy ur, akik mellette álltak, pártját fogták. Az asszony hirtelen kirántotta a perronajtót és legugrott a kocsiról. Megkapta, amit keresett. Persze hátrafelé ugrott és elvágódott — bele a sárba, selyemruháját akár holtig is pucolhatja. De a rendőr látta és rámcsapott, mint a héjja és most fizethetek megint egy forintot.

Éles csöngetés vágott bele a kalauzok, kocsivezetők beszélgetésébe. A remis kapuján egy villamos kocsi siklott be az udvarba. Dübörgött, sikongott, amint hosszú testét vonszolta a sineken. Az ereszt alatt az emberek a kocsi felé néztek.

— 365-ös... az ördög motollája... szölkak egyszerre többen és az egyik kocsivezető mindjárt meg is kérdezte:

— Ki tudja, mi van Kiss Jancsival?

— Még fogva tartják, az elgázolt asszony ura nagy ur, ezredes és a rendőrségen neki hisznek... Kiss Jancsinak bizony beborult...

— Ezzel a 365-el mindig baj van... — fűzte a szót tovább egy hórihorgas, szöke kocsivezető. — Emlékeztek rá, amikor én megijáram, azzal a sükettel!... tudhattam is én a baját; hát még a görcsös lábuakért, a vakokért, a nyavalyatörésekért is ránk jár a rud. Minek jönnek elibénk. Én csöngettem, csöngettem, fékeztem is, de a 365-ös ráment... rá bizony és el nem engedte, hogy bele ne vigyen a bajba...

— Beleszállt abba az ördög lelke és el-

vés munkaerőben rejtett, egyszerűen kiadták rendeletben, hogy az ipar és kereskedelmi kamarák e kívánságát feltétlenül teljesíteni kell. E kívánságok végrehajtását pedig ugyanezen munkaerők alkalmazása mellett, csak a munkaidőnek felemelésével lehetett elérni.

Igy lehetséges csak az, hogy a raktári munkások reggel 7 órától éjjel 1 óráig is dolgoznak egy napszám mellett, akkord munkát is meghaladó munkaerővel.

Szándékosan írom e szót «akkord munka», mert hiszen ha a munkások kötelezve vannak aznap összegyülemlett áruk ki- és berakására, akármilyen nagy mennyiségben is legyen az, akkor bizonyos az is, hogy a munkaerőt megfeszítve dolgoznak és még e megfeszített munkaerővel is különösen nagyobb átmeneti állomásokon még kicsiny áruforgalom mellett is 3–4 órát tud dolgoznak.

A méltányosság és igazság azt hozná magával, hogy e túlórákat fizessék is, ezt teszi a pénzeszsákhához még a legjobban ragaszkodó kizsákmányoló is, csak a «Máv» nem, mert egy bölcs a magas körökben kitalálta, hogy egy naptári napra nem lehetséges csak egy napszámot adni. Az a kis jutalék, amit nagyobb állomásokon a raktári munkások élveznek, meg se közelíti a tíz százalékát annak, amit esetleg még ha tizenkét órai munkaidőn túl is kapnának, a túlmunkáért óradíjat.

Midőn az állam immár egy 20 éves ipartörvénybe is csak saját polgárainak 16 óras munkaidőt engedélyez minimumnak, addig önönmagának, illetve munkásainak 18–19 órai munkaidőt engedélyez, utánna pedig 4–5 órai pihenőt.

A temesvári és aradi raktári munkástársaink példája megmutatta azt, hogy ezen emberietlen állapotokon, amelyhez hasonló csak a kínai kuliké lehet, segíteni kell és pedig úgy, hogy a raktári munkások félretéve minden más gondolatot, az öntudatos vasuti munkások szervezetéhez szívvel-lélekkel csatlakoznak.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége, amelynek mindjárt a közel jövőben, a megalkulás után sok megoldandó kérdés előtt áll, a raktári munkások munkaidejének kérdése elsőrangú kérdés kell, hogy legyen.

Az Országos Szövetség fog találni utat,

anélkül, hogy a sztrájk végső fegyverét venné a kezébe, hogy a raktári munkások türehtelen helyzetén segítsen, de ez csak úgy lehet, ha a raktári munkások a szövetséghez csatlakozva, anyagilag és erkölcsileg fogják őt támogatni, a raktári munkások javára is szolgáló nagy munkájában.

Most, az Országos Szövetség megalakulásának előestéjén, módjában áll minden raktári munkásnak bebizonyítani, hogy mennyiben szándékozik csatlakozni a raktári munkásokért is folytatott küzdelemhez.

E reménynek teljesítését várva — raktári munkások szervezkedjétek!

R. B.

SZEMLE.

BELFÖLD.

Csendes részvét kéretik! Halottja van a vasutas-sajtónak, de olyan veszteség, amely tulajdonképpen — nyereség. És pedig nem csak a jóízű számára nyereség, hanem határozott nyeresége a vasutasok érdekének, de még inkább a vasutasok becsületének. Mindenki igazoltnak látja majd ezt a kevéssé hízog bucsuztatót, ha megmondjuk, melyik lapról van szó. A miskolci *Haladás* legutóbb megjelent száma jelenti be, hogy ez volt az utolsó száma. Azzal indokolja a lapocská kimulását, hogy akik megalapították, majdnem mind elszéledtek Miskolcra. Csupán az egy *Zsivkovics* Antal maradt meg a lapalapítók közül.

Hát ez az ok nem egyéb ürügynél. Mert ha a *Haladást* olvasták volna, ha nem járt volna veszteséggel a kiadása a tulajdonosra nézve, bizonyára vigan kiadta volna tovább is. Mert a lapalapítókra csak a lap alapításánál van szükség, azután csak munkatársakra van szüksége a lapnak, de főképpen előfizetőkre. Munkatársai voltak a lapocskának, így hát az előfizetőkben lehetett hiány. Még pedig nagy hiány. Olyan nagy, hogy a kiadó nem bírta tovább. És így letűnik ez a kis hetilapocská a színtérről. Kimult. Csendes részvét kéretik.

Azt hisszük, sok könnyet nem fognak ejteni a *Haladás* halálán. Nekünk pedig igazán nincs okunk gyászolni. Sőt bizonyos

elégítéssel tölthet el minket az a tudat, hogy aki a céltudatos vasutas-mozgalom ellensége, annak buknia kell. Mert ellenségünk volt nekünk a *Haladás*. Piszkosan és jellemtelenül támadott mindent, amit mi kezdeményeztünk. A rosszakarat, a ferdítés és a valótlanság fegyvereit vitte harcba a vasuti munkások igazai ellenében és soha el nem muló szégyene marad a csinálóknak, hogy amikor ez év közepe táján emlékiratunkat *Vörös László* kereskedelmi miniszterhez belterjesztettük, csupán a *Haladás* volt az, amely cinikus vakmerőséggel hirdette, hogy nem teljesíthető a vasuti munkások kívánságai közül egy sem, mert tulzottak, alap nélkül valók és károsak.

Ime, most elérte a végzete, vérszegénységben mult ki, csenevész, aszottan. Béke hamvaira!

Itt jegyezzük meg, hogy alighanem társa akad rövidesen a *Haladásnak* a gyászos kimulásban. A Vasutasok Lapja is az utolsó likból fűtül már. A legutolsó két számában megindító szavakkal esdekel, hogy «a lap főnnállása érdekében» szerezzenek előfizetőket és terjeszszék a lapot. Együttal bejelenti, hogy megszorította az üzemet. Nincs már pénzbeszedője és nem ad balesetbiztosítást. Beavatott helyről tudjuk, hogy alig 300 példányban veszik a lapot és még ezek sem akarják megújítani az előfizetést, mert attól tartanak, hogy minden pillanatban megbukhat a lap és azt a pár hatost még sem akarja senki az ablakon kihajítani.

A Vasutasok Lapjának a csődjét megmagyarázza az a körülmény, hogy tulajdonosai, Turtsányi Pál és Breuer Ferenc abban bízottak, hogy az általuk alapított szövetség hivatalos lapja lesz és így néhány ezer példányban fog megjelenni és a tehénfejés boldog korszaka fog bekövetkezni. Ebben a reményükben azonban keservesen csalódtak és miután a Turtsányi-klikk ellenségei, első sorban pedig üzleti érdekből a Független Magyarország vasutas-csalócsai megakadályozták Turtsányiék jövedelmező tervét, lapjuk most a haláltusát vivja. A hitelezők megrohanták a lapot és nagyon rövid életet jósolunk neki.

A két gyászos hirt örvendeleesen egészíti ki egy harmadik. Büszkén és önértéssel jelenthetjük, hogy az egyetlen független és köztulajdönt képező vasutas-lap, ami Magyar

lenünk ármánykodik... Az öreg kocsivezető, aki megszólalt, dühösen mondta, hogy egy kocsi al se volt soha annyi baj, mint ép pen a 365-el. Elmondta, hogy amióta a 365-ös jár, hány embert gázolt el, hány kocsivezetőt csaptak el miatta, hányat zártak a börtönbe.

Az irodában elkészítették a másnapi menutrendet és a lisztát kifüggesztették az iroda ajtóra. A kalauzok, kocsivezetők abba hagyták a beszélgetést és odamentek a lisztához.

Nyugtalanokdva, fűrkészve olvasták a menutrendet és egyik-másik nem palástolta a gondolatát:

— No, én nem megyek a 365-el...

— Hát ki megy, ki megy... Ki vezeti az ördög motolláját... sürgették a feleletet többen, akik még nem jutottak a lista elé.

— Kapus Balázs... reggel 7 órakor, — szólt hátra egy cvikkeres kalauz és szemüvege alól az izgó-mozgó emberk felé sandított, akik között ott állott Kapus Balázs, az új kocsivezető, szegyenkezve, kipirosodott arccal, mert e pillanatban mindenki rá nézett.

A kalauzok, kocsivezetők tudva, hogy mi lesz másnap, hazaszállingóztak. Csak Kapus Balázs maradt vissza és óvatosan elkerült az emberek mellől s odasomfordált a kocsifészter alá.

Megáll, szemben a 365-el...

A kocsiiban még világosság volt. Kapus Balázs tágranyilt szemében a villamos kör-

ték görbe huzalai karikáztak, az izzó fényesség fellobbant tekintetében és úgy érezte, hogy lassankint lángba borul az arca. Kábultan, a karjait himbálva körüljárta a villamos kocsi, azután lehorgasztotta a fejét és hazament...

Otthon a felesége jó meleg vacsorával várta. Az asszony felterített és gőzölgő töltött káposztát — amit szeretett — telt az ura elé. Leült melléje az asztalhoz, a gyereket ölbe vette, megszoftatta és az egyik kezében forgatta a Kapus Balázs ezüstös sapkáját. Mialatt a kocsivezető falatozott és aprította a kenyeret a káposztába, az asszony jobbról-balról nézegette a hetyke sapkát és megvallotta, hogy mire gondol:

— Gondolja kend, hogyha karácsonyra hazamegyünk, sok rigyünk lesz a faluban? — Gondolom... nem tudom... dörmögött Kapus Balázs.

— Hisz maga is úgy mondta, biztos, hogy úgy lesz, hát Nagy Jánosék milyen nagyra vannak a Gyurival, pedig az csak postás... Kapus Balázs ezen az estén keveset beszélt és mikor az asszony faggatni kezdte:

— Tán nem örül kend már a sorsának... felkelt az asztal mellől, levetkőzött és bedült az ágyba. A szobácskában csakhamar csend volt és aludt az asszony, a gyerek is, csak Kapus Balázs maradt ébren... Elnyúlt a fekvőhelyén és az arcát nekiszegte a sötétségnek. Tekintete mereven kémlelte az éjszaka méhét, melyből fekete árnyak szakadtak ki nesztelenül és mind komorabban

terjengtek az ágya fölött. Kapus Balázs szemét megszállta a lázas tűz. Érezte, hogy szemgolyói megfeszülnek, valami forralja azokat a szemüregében és megrémült erővel igyekezett átfújni az éjszaka szívét... tekintete kétségbeesetten harcolt az előtte tornyosodó vaksággal, melyen túl a titkok várnak reá... Feje belésüppedt vánkósába, úgy nyomta az ismeretlen lidérc. Zsibbadás szállta meg agyvelejét és tehetetlenül élte át képzelődése eseményeit... A fekete világból dübörgő rém közeledett feléje, zúgott, sikongott körülötte és a rettegett szörny egyszerre csak a hátára emelte. Le akart ugrani, el akarta taszítani magától, de a robogó szörnyeteg szállni kezdett vele és suhant, röpült vele minden poklokot keresztül...

Kapus Balázs följött, a teste remegett. Főlsőhajított... és befordult a fal felé, aludni próbált. Lehunyta a szemét, de a képzelete tovább hánytorgatta eléje a képeket és egyszerre csak beállította Kapus Balázst kicsiny falujába, haza, ahonnan eljött életet próbálni, a nagy városba... Már aludt, nyugalmasan pihent, mikor újra ott járt a szántóföldeken, amikhez hűtelen lett és turta a földet, szőlőgatta az ökröket, melyek lomhán húzták maguk után a barázdahasító eké. A szagos földben elvetette a buzamagot, mely keblébe zárta az életet és kizsendült onnan, lelki szemei láttára, a gazdagabb hullámos élet...

(Vége következik.)

Vasutasunk hatalmas arányokban fejlődik. Az utolsó három hónap alatt teljesen megkétszereződött előfizetőinek a száma. Minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy a Magyar Vasutasnak legalább háromszor annyi az olvasója, mint az összes többi vasutas-lapnak együttvéve.

Ezzel a jóhírral azonban nem akarjuk munkástestvéreinknek a lapunk terjesztése körül tanúsított buzgalmát lelohasztani. A jövőben még fokozottabb mértékben kell lapunkat terjesztetni és újabb ezreket toborozni a Magyar Vasutas zászlaja köré. Mert ahány olvasója van lapunknak, annyi az őszinte és bátor harcosa a vasutasok igaz ügyének. És minél nagyobb a fölöslege a Magyar Vasutasnak, annál nagyobb mozgalmat lehet indítani igazságos ügyünk diadala érdekében. Aki tehát új előfizetőket szerez lapunknak, az nemcsak új harcosokat toboroz az összesség érdekében megvívandó harcnak, hanem újabb hadiköltséget is szerez. Tehát: előre és mindig csak előre!

A **Konzumból.** A Konzum január elsejével megvalósítja az utolsó közgyűlésén hozott határozatot és életbelépteti a *nyereség visszatérítést*. Ez a reform természetesen bizonyos változtatást igényel a bevásárlások körül való eljárásban is, amit külön röpiratban tudat a Konzum igazgatósága a bevásárló tagokkal és kéri a tagokat, illetve azok bevásárló nejeit, hogy a röpiratban foglaltakat tartsák pontosan szem előtt.

Itt említjük föl, hogy értesülésünk szerint a Konzum idei zárszámadása *kedvezőtlenül* zárul. Nincs még előttünk a pontos kimutatás, így tehát tartózkodnunk kell a részletes kritikától, de azt már most megmondhatjuk, hogy a főbajt a *régi és az új rendszer tusájában* látjuk. Az az új rendszer, amelyet az utolsó közgyűlés kezdeményezett, még nem érvényesülhet, mert a képviselői kisebbségben vannak a Konzum vezetőségében. Az igazgatóság nyolc munkás-tagja közül például csupán egyetlenegy van benn a héttagu végrehajtó-bizottságban, amely pedig a legfontosabb teendőit végzi a fogyasztási szövetkezetnek.

De közel van a legközelebbi közgyűlés, amelynek hivatása lesz 10 új igazgatósági tagot választani. Ezzel azután megnyithatja a közgyűlés az utját a gyümölcsöző, *becsületes* tevékenységnek.

Zsirondista szellem. A nagybecskereki állomásfőnök egyike a zsirondisták diszoszozlopainak. Hogy *közibök* való, kitűnik a következőkből:

E hónap 16-án valami ismerkedési estélyt tartottak Nagybecskereken, amelyre — elég helytelenül — meghívták az állomásfőnök urat is. De ez a meghívást visszautasította a *következő gögös megjegyzéssel*:

— Én nem ülök egy asztalhoz mindenféle kubikkal, krampáccsal és munkással! *Hát csak* maradjon magára az állomásfőnök *ur.* *A munkások* *fütyülnek* az *ő becses társaságára.*

Az égő Oroszország. A nagy-északi birodalom tüzen-lángban *ég.* *Még* pedig nem is egészen átvitt értelemben. A forradalom lángja hol itt, hol ott csap föl magosra, de *ég* az egész cári birodalom. A hatalom csak darabonként akar jogokat és szabadságot adni a népnek, de a nép már nem *elégzik* meg holmi toldozással-foldozással, hanem egész jogot és egész szabadságot akar.

Igy kerül összeütközésre a nép szabadság-akarata a zsarnokság katonai hatalmával.

Torlaszok épülnek minden nagyobb városban. Itt is, ott is a köztársaságot kiáltják ki. A cári hatalom kegyetlen erőszakkal iparkodik letörni a forradalmat, tizezerszámra fődik halottak az utcák havát, százezrekre rug a sebesültek száma.

És ebben a harcban az első vonalban állanak a vasuti alkalmazottak. Minden kategória egyaránt. A forradalom vezérkarát a mérnökök képezik, bátor katonái a többi alkalmazottak. Sztrájk van az összes vonalakon. Megesik ugyan, hogy megindul a közlekedés egyik-másik részvonalon, de néhány nap múlva újra szünetel.

Áttekinthető képet az orosz vasutasok hatalmas harcáról sem kapni, sem adni nem lehet. Majd ha lezárul az a világtörténelmi harc, lehet csak meglátni egész világosan, milyen nagy, milyen dicső szerepük volt benne az orosz vasutasoknak.

KÜLFÖLD.

Hogyan szervezkednek német társaink. A *Délnémet Vasuti Munkások Szövetsége* (Süddeutscher Eisenbahnarbeiter Verband) mely több mint 10000 tagot számlál, eddigéle heti 20 Pfennig (24 fillér) tagjárulékot szedett. De az idő folyamán kitűnt, hogy ez a járulék alacsony a szövetség nagy céljainak a megvalósítására. Az aránylag csekély járulék mellett a szövetség tagjainak semmit sem nyújthatott és így nem volt semmi ami a tagokat a szervezethez kötötte volna, aminek azután az volt a hátránya, hogy hiányzott az *állandóság* a Szövetségben. Olyan volt a szervezet, mint a galambduc: kiröptültek, beröptültek rajta, de keveset tartózkodtak benne.

Hogy állandó otthona legyen a délnémet vasuti munkásságnak a szövetségük elhatározta az utolsó közgyűlés, hogy *megkettőzteti* a tagjárulékot. Nehogy azonban a tagok akarata ellen történjék ez, azt is elhatározták, hogy leszavaztatják az egyes tagokat, hozzájárulnak-e a járulék emeléséhez, vagy sem. Most fejlődött be ez a szavazás és az eredménye az, hogy közel ötezer tag szavazott a járulék emelés mellett és csak ezer ellene.

Az egész világon mindenütt bevált az az arany igazság, hogy azok a szervezetek erősek és hatalmasak, csak azok képesek üdvös és komoly működést kifejteni, ahol jelentékeny a tagjárulék. Ahol csekély a tagjárulék, ott csupán látszat a szervezkedés.

Tanuljunk ebből mi magyar vasutasok is!

A szombathelyi statárium.

Munkástársaink tudják azt, hogy a szervezés munkája sehol se megy valami nagyon könnyen. Nem mintha munkástársaink nem látnák be, mi-mindent lehet az összetartás révén elérni. Dehogy. Ha talál is az ember munkásokat, kik szervezetünknek ellenségei, azok főként a tudatlan munkásokból kerülnek ki, akik jogaikat nem ismerve, egyes fellebbvalók óhaját parancsnak veszik.

De, hogy egyes műhelyfőnök urakkal eddig is baj volt és még van, az természetes. Ezek az urak közül némelyikkel nehéz megértetni, hogy a vasuti munkás is ember, kinek joga van ugyancsak egy nagyobb darab kenyérre, tisztességes bánásmódra. És mennél maradibb gondolkodású a műhelyfőnök, annál nehezebben szokja meg azt, hogy a munkást ezután emberszámba kell venni.

A legnehezebben megy ez a munka Nádas Róbert felügyelőnél, a szombathelyi műhelyfőnökénél. Ő még mindig azon töri azt a csöpp esztét, hogy hogyan is lehetne visszacsinálni azt az időt, mikor mérnökkel, hiva-

talnokkal, művezetővel, de főként a munkásokkal minden megtorlás nélkül gorombáskodhatik. Neki van oka a szervezetünkre haragudni. Ahol csak teheti, szervezetünk ellen tör. Munkástársaink ismerik Fabos Vendelt. Egyszerű munkásember. Tíz éve, 1895. óta szállító minőségben végezte az irodai teendőket. A múlt évi orsz. értekezletünkön jegyzői tisztséget végzett és Nádas Róbert műhelyfőnök emiatt felmondta neki a szolgálatot. Később azonban ezt visszavonta.

Ez év nyarán nagy bünt követett el. Munkástársai írásbeli meghatalmazására nyilvános vasuti munkásgyűlést jelentett be. Fabos többedmagával bizalmiférfi lett. Nádas Róbert erre a 3. kor. napibérét 2. kor. 40 fillérre redukálta, kitétte az irodából és a leggyalázatosabb munkák egyikéhez, a zsiros, olajos vas kifőzéséhez osztotta be. Most újra áthelyezte őtet a IV. osztályba ugyancsak a legkomiszabb munkára.

Múlt hó 24-én értekeztet volt. A munkások bizalmiférfiai elhatározták, hogy Fabos érdekében kérvényt szerkesztenek, amelyben kérni fogják a felügyelő urat, hogy Fabost helyezze vissza a régi helyére. A bizalmiférfiak hat tagja megjelent, de ezek közül csak hármat engedett magához.

Nádas Róbert azt a hazugságot találta fel a küldöttségnek, hogy Fabos maga kérte a kihelyezést. Erre e hó 6-án újból egy 6 tagú küldöttség tisztelt Fabossal egyetemben a főnök ur előtt. A küldöttséget «takarodjanak ki» szavakkal zavarta ki az irodából, egyedül Fabost tartotta ott. É. most ő neki mondta el azt a mesét, hogy ő, t. i. Fabos kérte a kihelyezést. Természetes, hogy munkástársunk ez ellen tiltakozott, mire Nádas ur kijelentette, hogy ha tetszik neki a IV. osztályba jó, ha nem ott a kapu, mehet.

Fabos munkástársunk becsülettel töltötte be a tűzoltó-parancsnoki tisztséget, ami havonta 3 forintot hozott a konyhára. Most ettől is megfosztották.

Az ipari munkásoknak folyton azt hajtogatja Nádas ur, hogy mit hallgatnak Fabosra, az egy nyomorult napszámos.

Schwarc Kálmán géplakatos szintén bizalmi-férfinak lett megválasztva. Ő volt megbízva azzal, hogy Fabosra vonatkozólag a munkásság óhaját a felügyelő előtt tolmácsolja. Még aznap tudomására jutott, hogy a kis-celli fűtőházba helyezték át. Az áthelyezésre való jogcím természetesen «szolgálati érdek.» Hogy az illető munkástársunk beteg és a fűtőházi munkára alkalmatlan, az Nádas urnak mindegy.

Nagy László munkástársunk a fényező bizalmi-férfia szintén cifrán járt. Az édes anyja, kit 8 éven át keserves keresetéből tartott fenn — meghalt. Szegény embernek nem volt a temetkezési költségre pénze, miután a Haladás című egyletnek tagja, az erre való alaphoz 20 forintot kért az egylet elnökétől, Nádas Róbertől. Az elnök ur erre először azt felelte, hogy nincs, ami persze nem igaz. Azután halotti levelet kért, mire munkástársunk azt mondta, hogy a halottkém még nem volt ott, de későbbben el fogja hozni. Nádas kijelentette, hogy nem ad egy vasat se. Erre munkástársunk kifakadt, hogy hát akkor miért is fizeti az egyletet.

A vége az lett, hogy «feleselés» miatt 4 korona büntetést kapott és áthelyezték őtet a mázolókhoz. Megemlítjük ez alkalommal, hogy Nádas urnak a gorombáskodásban és kiabálásban a Zágrábból ideszalasztott, híres Hausz művezető asszisztált, kivel azonban, ha nem javul, más alkalommal fogunk foglalkozni.

A múlt héten egy értekeztet volt, amelyen munkástársaink elhatározták, hogy szövetségünk alapja javára Sylveszterkor egy mulatságot rendeznek. Ugyanakkor Gerse Imre munkástársunk szóvá tette Nagy László ügyét. Azt mondta, hogy nem szép a főnök urtól, hogy vele így járt el. Ezt a főnöknek besugták (tudjuk, hogy kicsoda), aki Gersét felhívatta az irodába és más jogcímen bár, 4 heti «sétát» kapott.

Szervezetünk központi vezetőségét Nádas folyton rágalmazza. A munkásoknak folyton azt meséli, hogy pl. Farkas munkástársunknak 800 ftos lakása van és hogy a többi vezetőségi tagok épp oly nagy lábon élnek. Így folytathatnánk még tovább, mert 'Nádas' urnak sok van már a rováson.

De azt kérdezzük Nádas Róbert felügyelő urtól, hogy meddig akarja kisded játékát folytatni. Arról már meggyőződhetett, hogy a legnagyobb fufanggal, erőszakkal, brutalitással sem képes a szervezett munkások közt levő egyetértést megbontani. Láthatta ezt akkor is, mikor *Fabost* akarta a munkások előtt befektetni. Vagy a felügyelő ur minden áron akarja munkásaival, szervezetünkkel a háborút? Ha akarja, ám nem bánjuk. Mi felvesszük a harcot, de ha a csatatéren *Nádas Róbert* fog maradni, akkor nem mi leszünk a hibások. Kiméletlenek leszünk, be fogjuk bizonyítani a Máv. igazgatóságának, hogy értelmetlen arra a tisztségre, amelyet ráruházott. Fogért-fogat.

Iparegészségügy.*

Irta: dr. Marton Sándor.

Az iparegészségügy feladata a munkások jólétét a műhelyben és a műhelyen kívül is egészségügyi óvintézkedések szigorú betartásával megőrizni és megvédeni őket mind-ama kártékony hatányoktól, melyek egészségüket és életüket veszélyeztetik.

Jelenleg már a kormány és törvényhozás, sőt maga a társadalom is fokozódó figyelmet és gondoskodást tanúsít a munkás- és iparososztály egészségügyi viszonyai iránt és lehetetlen, hogy a művelődés terjedésével növekvő humanizmus az ily fölszínen levő égető kérdést ne támogassa teljes erejével, szeretetével és ne segítse mihamarább a teljes megoldásra.

Az a fontos szerep, melyet ma a munkás- és iparos-osztály a társadalom háztartásában betölt, méltó arra is, hogy épségben tartásukat komolyan vegyük.

Ibsen, norvég író egyik színművében a munkás-osztályt a «társadalom oszlopainak» nevezi. Nem üres frázis ez, ha tekintetbe vesszük a modern társadalmi élet ezer és ezerféle szükségleteit és az ezek kielégítésére szolgáló forrásokat; belátjuk majd, hogy a társadalmi egzisztenciája a munkások izmaiban rejlik, hogy a társadalom organizmusában a munkásosztály a szív.

Szükséges tehát, hogy minden munkának, de főként az izmok munkájának az egészségügyi viszonyaival nagy körültekintéssel foglalkozzunk.

A hygiénikus viszonyok javításával, az óvintézkedések szigorúbb ellenőrzésével úgy az üzemi balesetek, mint az üzemi megbetegedések határozottan javulnak.

Az üzemi megbetegedések okozói általánosak és specifikusak. Általánosak: a rossz műhelyi és lakásviszonyok, a világosság hiánya, tisztátlanság, rossz szellőztetés, nedves, poros levegő, a hosszú munkaidő, célszerűtlen ruházódás, rossz hőmérsékleti viszonyok, gyakori éjjeli munka, a rossz táplálkozás, a rendszertelen könnyelmű életmód, túlmértékbeni alkoholfogyasztás, korai családalapítás stb.

Ez általános megbetegedést okozó tényezők nagy része a szociális kérdések megoldásával és az általános egészségügyi szabályok szellemeltartásával egyrészt a munkaadók, másrészt a munkások jó igazgatásával vállaltva kiküldülhetők, míg a specifikus bajok okozóit, az iparnemek által létrejött baleseteket és megbetegedéseket csak az óvintézkedések és ellenőrzések szigorú betartásával lehet mérsékelni.

Ezeknek betartásával a munkások testi és szervi ellentálló képessége nagyobbodik, amelylyel bármely iparnemet is biztosabban

győznek. Az általános óvintézkedések be nem tartásának legszomorúbb statisztikáját mutatják a gépek által okozott balesetek, mert nem tartják be például még azt sem, hogy a szíjakat nem az üzem alatt, hanem munkaszünetben, vagy legalább is lassu üzem mellett szabad csak fölcsatolni, vagy üzem alatt bő ruházattal könnyelműen járnak- kelnek a kerekek közt, sőt elég gyakran még avatatlan idegeneket is a gépek közé engednek. Sokkal gyérebbek a balesetek és megbetegedések ott, hol a munkások respektálják az általános egészségügyi szabályokat önönmagukkal szemben és általánosságban is; a munkaadók pedig nem részvételek, nem indolensek és nemcsak saját anyagi javaikat védik, hanem a munkások jogos érdekeit is szívükön hordják, a munkásokat pedig kioktatják az óvintézkedések szigorú betartására és csak jól begyakorolt szakembereket alkalmaznak; testi és szellemi munkával nem erőltetik túl őket, valamint az általános egészségügyi viszonyokat és az ügyszó méltó szakfelügyeletet szigorúan ellenőrzik és betartják. Ily gondosság mellett építkezéseknél, földásatásoknál, vasutaknál, villamos üzemeknél sem fordulnak majd elő oly gyakran tömeges balesetek, melyek java- részben csak hasonló mulasztásokra vezet- hetők vissza. Csak ez évben ítélte el a kir. Kuria egy fővárosi gépgyárat azért, mert egy kazánkovács munkaközben védő szem- üveget nem használt és egy tüzes vasszilánk szemébe repült és megvakult. Hány hasonló könnyelmű mulasztás szedi a munkások közül az áldozatokat.

Hiába bocsát ki rendeleteket a kormány és törvényhozás, ha azokat a legszigorúbban be nem tartjuk. Nem a forma a fő, hanem a lényeg. Sokszor megtaláljuk az összes óvintézkedések formáit, de azok betartásáról éppen nem, vagy csak fölületesen gon- doskodnak.

Mi haszna, ha például a vízműveknél meg is van a buvárt védő formális kautsuköltözet, mikor védelmet még sem nyújt, mert csak ott van, de használni nem lehet. Megtaláljuk a gyárban a védő szemüveget, de a munkás mégis megvakul; megtaláljuk a teljesen föl- szerelt mentő-szekerényt és e mellett a mun- kások sebeit a legnagyobb piszokban találjuk; mindezekben semmi köszönet sincs, amíg ki nem oktatjuk őket, hogy miként vigyáz- zanak önmagukra.

E cikk keretében csak röviden az ipari foglalkozásból származó ártalmakról és az általános óvintézkedésekről szólnunk.

Ipari foglalkozásból származó ártalmak.

Hosszu, túlerőltető munkaidő.

A fődolog a jó munkabeosztás. A fárasztó, nehéz munkának rövidebb legyen a munka- ideje, a munkaidőt pedig ily esetekben jobban kell fizetni; a nehéz munkát végzettnek továbbá többet kell pihenni, mint aki könnyű munkát végez; végre pedig föl kell váltani időközönként egy a munkást, mint — lehe- tőség szerint — a munkát is.

A túlerőltető, hosszú idejű munka emész- tési és általános tengéleti táplálkozási zava- rokat okoz, az ellentálló képesség és ezzel a munkaképesség is kisebbedik.

Ipari mérgek.

Az üzemi mérgezések vegyi uton szilárd, gáz vagy gőzformájú testeknek belélegzése által keletkeznek.

Ezen ipari mérgek részben nyállal, itallal s étellel jutnak a testbe, részben a bőrön át, részben pedig belélegzés által kerülnek a szervezetbe. E mérgek hatása vagy helyi, midőn az érintkezés helyén a szövetek el- halását okozzák, vagy távoli, midőn a vér- áramba fölvetetnek és általános szervi el- változásokat okoznak, leginkább a szívben, idegrendszerben és vesében. Ilyenek: arzén, cink, dohány, ezüst, foszfor, higany, réz, ólom, szilárd mérgek; légenysav, állégeny- sav, szénéleg, szénsav, kénhidrogén, szén-

kéneg, terpentinolaj, gázneműek és sűrített és ritkított levegő légnemű mérgek.

Pornemek.

Az üzemben előforduló pornemek között legveszedelmesebb a fémpor. A fémporral foglalkozó munkások közt igen sok a tüdő- bajos, sőt tüdővész is. Általában a külön- böző pornemek annál veszedelmesebbek, minél hegyesebbek és élesebb szélűek és minél erősebben hatnak be a lélegzés szervébe. Ilyenek: liszt, keményítő, grafit, növényi pornemek, gyapju, selympor állati és szén, kova, mész, üveg, porcellán, palakő, malomkő és a különböző fémporok, stb. ásványi pornemek.

Egyéb üzemi káros hatányok.

Ide tartoznak az üzemnél előforduló hő- mérsékli ingadozások, vakító fényű világítás és az ebből kisugárzó hőhatás, mely káros hatányoknak a munkás: bányák, üveghuták, cukorgyárak, porcellángyárak és posztógyárak, selyemszővő-gyárak, gépházak, ércöntődé- k stb. üzeméinél van kitéve. Ugyanilyen káros hatású munkanemek azok, melyeket sűrített levegőben vagy vízpárákkal telített levegő- ben, vagy nedvességben, vízben kénytelen a munkás végezni, mint a buvármunkák, bányamunkák és az ugynevezett kaisson- munkák, részben pedig a gyapjuiparmunkák is.

Fertőző betegségek.

A munkások a fertőző betegségeket ön- maguk közt is terjeszthetik, valamint fertőző munka közben is fertőzésnek lehetnek kitéve. Ott, hol sok ember együtt él, a fertőző beteg- ségek terjesztése könnyebben fordul elő. E fertőzés-átvitelt, különösen a szifilist, leg- inkább az üveghutákban foglalkozó munkások közt észleljük.

Fertőző anyagok: lépfene, takonykór által történt fertőzések és azok átvitele az ecset- és kefékészítőknél, nyersbőrrel foglalkozó munkásoknál (timár) és a gyapjuiparban fordulnak elő.

Rossz levegő.

A legkárosabb hatást legtöbb üzemnél a rossz levegő okozza, mert zárt, aránylag kis helyiségben tömegesen rontják a levegőt a test kilélegzése, izzadása, bőrlélegzése és még más egyéb gőz- és gáznemek által is, melyek a fölmunkálódó anyagból származnak és a mesterséges világítás.

Általános óvintézkedések.

Az általános óvintézkedések szigorú be- tartásával mérsékelhetjük, ellensúlyozhatjuk az előbbi szakaszban említett, üzemből szár- mazó ártalmas tényezőket. Az utolsó évtized- ben minden művelt állam, de különösen Németország komoly, gyakorlati rendeletei- vel nagyot lendített e téren a munkások érdekében és általában ma már minden művelt állam rokonszenvvel foglalkozik az üzemi baleseteket redukálható kérdések gya- korlati megoldásával. Ilyenek:

Baleset elleni védelem.

A munkaadók felügyeleti kötelességük gyakorlásával azon legyenek, hogy a mun- kások testi és szellemi munkakörét túl ne hajtsák és hogy a munkások a hygiénikus követelményeket a maguk részéről is szigo- ruan betartsák; ügyeljenek továbbá még arra is, hogy a műhely is teljesen meg- feleljen az egészségügyi kívánalmaknak és végül arra törekedjenek, hogy a munkások a szükséges óvóeszközökkel el legyenek látva és azokat a szükséghez képest alkal- mazzák is.

A munkások személyes biztonsága.

Itt különösen figyelembe veendő ruház- kodásuk, mely lehetőleg testhez simuló és könnyű legyen; továbbá mindazon óvóesz- közöknek lelkiismeretes alkalmazása, melyek- kel a munkás magát baleset vagy megbete-

* Mutatvány az Egészségnapár 1906. évi folya- mából. Lásd «Irodalom» rovatunkat.

gedés ellen sikeresen védelmezheti. — Ilyenek például a különböző respirátorok, védő szemüvegek, a kezek védelmezése keztyűk által, alkalmas cipők elcsúszás és leforrálás ellen, villamos üzemben elszigetelő kauszok-kezttyű. Ha sebzés előfordul, infekció elleni védekezés febkövéssel. Szükséges végül, hogy a munkásokat az első segítség-nyújtásra kioktassuk és egy teljesen felszerelt mentőszekrény álljon rendelkezésükre.

Levegő.

Arra kell törekedni, hogy minden egyes munkásnak átlag tíz-tizenöt köbm. méretű jó levegője legyen, mert nagyon jól tudjuk, hogy az egészség első, és főképp a jó levegő.

A kilégzett szén-sav fölszaporodik, ezenkívül a vizgőzők és más egészségtelen szervi és az üzemből fejlődő termékek a levegőt rontják.

Szellőztetés.

Nagyobb műhelyekben a természetes szellőztetés mellett még ventilátorokat is kell alkalmazni. Ezen szellőztetések által a munkahelyiség hőmérsékét is szabályozni lehet.

Mesterséges világítás.

Az egészségügyi követelményeknek leginkább megfelel a villamos világítás, mert az elektrikus világítás legkevésbé rontja a műhely levegőjét és legkisebb meleget áraszt.

Tisztaság.

A higiénia szempontjából különösen fontos a munkahelyiségnek, leginkább a falaknak és padlózatnak tisztántartása. A padlózat oly anyagból készüljön, hogy pormentesen tartható és könnyen fölmosható legyen. A falakat évenként kétszer kell meszelní, a gépeknek pedig minden egyes részét leporolni, tisztán kell tartani.

Nagyon fontos még a köpöcsészek fölállítása, mert a köpettel a ragályos megbetegedések — tuberkulózis — könnyen terjeszthetők. A klozettekre, valamint az üzemben elhasznált hulladékok és egyéb szennynek eltávolítására is gondot kell fordítani.

Végül szükséges, hogy a műhely mérsékelt fűthető legyen (14—15 fok R.) és a munkások jó ivóvízzel legyenek ellátva.

A szervezkedés útja.

Föltartóztathatlanul halad előre a szervezkedés útja. Derék testvéreink az egész országban becsületesen működnek a szervezkedés kiépítése körül és nem lankasztja buzgalmukat az a körülmény, hogy két ellenséggel kell egyszerre megküzdeniük: az apró zsarnokcsohók basáskodásával és a szervezetlen munkások közömbösségével.

De az igazság ereje és a vasuti munkás-ság jól fölfogott érdeke győz mindenütt és valahány gyűlésről vagy értekezletről hirt kapunk, mind a leglelkesebb hangulatról és a legjobb eredményről tesz tanúságot.

A lefolyt héten a következő tudósításokat vettük:

(Istvánfalvi műhely.)

Az istvánfalvi műhely III. A. osztálya, a Kovács munkástársaink, lelkesedéssel és egymás iránt való szolidaritással megnyilvánult értekezletet tartottak december 22-én, amelyen kimondották egyhangulag, hogy egytől-egyig úgy a Szövetséghez, mint a Magyar Vasutashoz csatlakoznak és részükrol a legmesszebbmenő agitációt fejtik ki. Amit annál inkább is bebizonyítottak, mert azonnal gyűjtőívet küldtek maguk közt a Szövetség elnökhatalmainak fedezésére és egytől-egyig hozzá-

járult tehetségéhez képest minden munkástársunk.

Ugyancsak értekezletet tartottak a IV. F osztály *kazánkovács munkásai* is, kik szintén kimondották a Szövetséghez és a Magyar Vasutashoz való csatlakozást és a szervezkedés szükségességét. Elhatározták, hogy külön speciális bajok orvoslása végett küldtséggel fordulnak a műhelyfőnökséghez és ennek eredményétől teszik függővé további magatartásukat.

(Rákosrendező.)

A Rákosrendezőn dolgozó raktári-, pálya- és műszaki-munkások e hó 15-ikén igen jól látogatott és fényesen sikerült értekezletet tartottak, amelyen a központ megbízásából fölszóllaltak Csereken Miklós és Kömives István munkástársak. Nagy tetszés és helyeslés mellett beszéltek a szervezkedés szükségességéről és a Szövetség nagy, fontos hivatásáról. Megválasztották a bizalmiférfiakat és elhatározták, hogy szívvel-leléssel csatlakoznak a szervezethez és támogatják a Magyar Vasutast.

A Rákosrendezőn dolgozó munkástársaink helyzetéről is sok szó esett az értekezleten és több sérelem lett felsorolva, amelyeket itt közlünk és az illetékes körök figyelmébe ajánlunk.

Rákosrendezőn bérpótlékot nem kapnak, pedig jogos is, méltányos is volna az 50 százalékos bérpótlék, ami még mindig kevesebb, mint a műhelyekben divó százalékos. A villanyszerelők semmit sem kapnak, a műszaki kocsihivatalnál lévő szerelők közül egy nem képzett szerelő kap, a többi képzett szerelő pedig nem kap pótlékot. A légszusz bádogosok ketten vannak, az egyik kap, a másik nem.

Amennyiben az üzletvezetőségénél, valamint az igazgatóságnál kérésük kedvező elintéztést nem nyert, továbbá amennyiben ezek a sérelmek csak a balparti üzletvezetőségénél vannak, felhívják erre az illetékes körök figyelmét és gyors intézkedést kérnek.

(Északi főműhely.)

Az Északi főműhely, ahol eddigé néhány lelkes áldozatkész harcosunk tartotta csak ébren az összetartás és az igazság érdekében folyó mozgalom eszméjét, szintén mozgolódni és szervezkedni kezd. A műhely III. a. osztálya és a szertári munkások e hó 13-án este 6 óra után igen jól látogatott értekezletet tartottak. Napirenden volt az alakuló szövetségünk, szervezkedés és bizalmiférfi-rendszer. A központi szervezőbizottság kiküldöttéi Kiss Miklós és Garai Ármán munkástársak voltak. Garai Ármán megnyitja az értekezletet, üdvözlí a jelenlévőket és átadja a szót Kiss munkástársunknak, aki alapos fejtegetésben ismerteti a vasuti munkások szervezkedésének szükségességét, majd rátér a szövetségnek az előnyeire és buzdítja a jelenlévőket, hogy oda minden munkástársunk tartsa kötelességének belépni. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Garai Ármán mondott rövid, lelkes beszédet, amelyben vázolja a speciális műhelyi bajokat, majd rátér a bizalmi-rendszer ismertetésére és felkéri a jelenlévőket, hogy válaszszák meg bizalmi embereiket. Ezt a javaslatot nagy lelkesedéssel magukévá tették munkástársaink és nyomban megválasztották a következő munkástársainkat: III. a. kovács-m.: Juczkó Ambrus és Izsák Elek. III. a. esztérgályosok: Molnár József és Simon József. Szertári munkások: Matisz István. A választás meg-ejtése után még Garai Ármán intézett az ujonnan megválasztottakhoz rövid beszédet, melyben kéri őket, hassanak oda, hogy munkájuk virágzó legyen.

Megtört tehát az Északi főműhelyben is a nemtörődömség vastag jege. Nagy dicséret és elismerés illeti meg a III. a) osztály és a szertári derék munkásait, akik elsőként kezdték meg a nyílt és szabad szervezkedés bátor munkáját. Reméljük és elvárjuk, hogy az

Északi főműhely többi munkásai is követni fogják a szép példát, egymásután tartanak értekezleteket, csatlakoznak a szervezkedéshez és támogatják a Magyar Vasutast. Elégg rösteltük eddigé is, hogy az ország legelső és legnagyobb műhelye a szervezkedés terén ugyszólván a legutolsó volt és rosszabbul állott, mint a legkisebb vidéki műhely. Már pedig csak nem várják az Északiban dolgozó munkástestvérek, hogy mások kaparják ki a gesztenyét a tűzből és ők csak akkor jelentkeznek, ha majd aratni kell.

Csatlakozzanak az Északiban dolgozó társaink is a küzdők táborához, vegyék ki a méltó részüket a harc terheiből és a győzelem dicsőségéből.

Temesvári).

A temesvári műhely munkásai, továbbá a raktári és pályamunkások folyó hó 8-án «A vasuti munkások szervezkedése és a sajtó» napirenddel jó sikerült gyűlést tartottak, amelyre a központi szervező-bizottság Fellner Bélát (Nyugoti p. u.) küldte ki. Az egybehívók nevében Kliment Ferenc üdvözlí a megjelenteket, elnöknek ajánlja Oestreicher Lipótót, jegyzőnek Leschinski Ferencet, akiket egyhangulag meg is választottak.

A napirendet Fellner munkástársunk fejtegette. Rámutatott arra, hogy sok viszonytagság és küzdelem árán birtuk magunknak megteremteni azt a jogot, amely a Máv. munkásain kívül már minden munkásnak meg volt, ami az embernek mintegy veleszületett joga, hogy szabadon, minden gyámkodás nélkül szervezkedhessen, erőt gyűjtessen megélhetési viszonyainak a javítására. Felsorolja mindazon eredményeket, amelyeket már eddig is elértünk, dacára annak, hogy nem voltunk munkaadónk részéről, mint az ország vasuti munkások képviselői, elismerve. Ha eredményeket tudtunk elérni eddig is, annál inkább remélhetjük ezt ezután, amidőn miniszterileg jóváhagyott alapszabályaink lesznek, amidőn nem emelhetnek gátat tömörülésünk elé és egy táborban küzdhetnek a Máv. öntudatos munkásai. Avval zárja beszédét, hogy most rajtunk áll, hogy a megkezdett uton haladva, megélhetésünkért küzdelmünket megkönynyítsuk és jövőnkért biztosítsuk. Felhívja a jelenlévőket, hogy addig is, míg alapszabályaink jóváhagyatnak, tömörüljenek eddigi zászlónk, a «Magyar Vasutas» köré.

Németül Szopka Vilmos munkástársunk szóllalt fel, ki igen szép és tartalmas beszédben fejtegeti a szervezet szükségességét és meg-megújuló éljenzés között felhívja a temesvári Máv. műhely munkásait, hogy félretéve minden személyeskedést, mint testvérek küzdjünk saját és mindnyájunk érdekében. Felhívja továbbá figyelmüket a pálya- és raktári munkások mostoha helyzetére, akiknek dacára annak, hogy a közelmúltban némiképp javítottak helyzetükön, még nagyon sok esetben kell szóvátennünk érdekeiket és helyzetüket javításáért a lehető legrövidebb idő alatt a szükséges lépéseket megtenni.

Oestreicher elnök rámutat azokra a viszályokra, amik eddig dúltak egyes munkástársak között és felhívja őket, hogy minden viszályt félretéve, egyesüljenek szövetségünkben. Figyelmeztet mindenkit arra, hogy nem szabad elbizni magunkat azért, mert most oly műhelyfőnökünk van, aki tud a munkásokkal érezni és jogos panaszait lehetőleg orvosolja. Dacára ennek, oda kell törekednünk, hogy ne legyen Temesváron egyetlen máv. munkás sem, ki ne lenne tagja szervezetünknek.

Scheibling Mihály munkástársunk főlemlíti, hogy miután sokan vannak temesvári műhelymunkások, kik csak németül tudnak olvasni, nem volna-e célszerűbb, hogy németben is megjelenne lapunk. Ha ez keresztül vihető, úgy azon munkások, kik eddig ezen ok miatt távol állottak szervezetünkötől, mindannyian kötelességüknek fogják tartani a szervezethez való csatlakozást. Ugyan ily ér-

telemben felszólaltak még Tóth György és Eminet Miklós munkástársak.

Schulcz István szövé teszi, hogy szövetségünk nemcsak anyagi helyzetünk javításáért küzd, de hivatva van a társadalmi viszonyoknak megfelelően szellemileg is támogatni és művelni a vasuti munkásságot.

Fellner központi kiküldött miután reflektált a felszólalók szavaira, felhívja mindazokat, akik eddig távol tartották magukat a szervezettől, hogy mindnyájunk és utódaink érdekében csatlakozzanak a küzdőkhöz. A lefolyt gyűlés biztosítékát képezi annak, hogy Temesváron is megértették a kor intő szavát, ami új erőt ad mindnyájunknak, kik fáradságot nem ismerve harcolunk az összesség érdekében.

Az elnök záróbeszéde után a temesvári M. á. v. alkalmazottak *«Lelkesedés»* dalárdája rázendített a valóban lelkesítő dalokra. A gyűlés után még együtt maradtak, míg a központi küldött el nem utazott, kit az összes jelenlevők elkísértek a pályaudvarhoz.

A temesvári munkástársak fényesen sikerült gyűlése nagy örömmel töltheti el az egész ország vasuti munkásságát, mert dicső példája a szervezkedés diadalmas előrenyomulásának. Bár talán a legfiatalabb az összes vidéki szervezetek közül, mégis már eddig is megmutatta a temesvári MÁV. munkások szervezete, hogy milyen igaz erő és lelkesedés lakozik benne és ha a jövő meghozza azt, amit ez a gyűlés ígér, akkor a temesváriak az első sorba küzdik föl magukat.

Igazán büszkéké lehetünk vidéki munkástársainkra! *Zágráb* a saját erejéből külön horvát lapot ad ki, a bátor Hrvatski Zeljeznicar-t, *Pécs* az öntudatos és összetartás dolgában példát adó, *Debrecen* a muló eltévelyedés után visszanyerte régi fényét, *Szolnok* mérföldes lépésekkel halad előre a tömörülés útján és *Temesvárt* az a büszke ambíció tölti el, hogy első legyen a legelső között.

Csak előre, derék bajtársak! A küzdelemünknek meglesz a dicső jutalma!

LEVELEZÉS.

Budapest. (Az *Istvántelki kovácsmühelyből*). Az Istvántelki főműhelyből, mely állítólag a modern kor technikai követelményeinek megfelelően lett berendezve, nagyon sok panasz jön hozzánk, mely a munkások egészségügyére fontos védelmi eszközök hiányáról, kezdve legességéről tesz tanúságot. Ott van például a kovácsmühely, hol — dacára az ott alkalmazott fűstszívó készüléknek — a műhelyben földig érő füst van, mely tönkre teszi a farszító munkától elcsigázott és ennélfogva a tüdőbetegségre hajlammal bíró munkásokat. A kovácsmühely munkásai már két ízben jártak ebben az ügyben a főnökségnél, történt is korszakalkotó intézkedés, amennyiben a fűstszívó készülék szijkorongja kicseréltetett, a füst azonban tovább is rágja a munkások tüdejét. Az igazgatóságtól is ki lett küldve egy főmérnök, aki megvizsgálta az ügyet és ígéretet tett, hogy kellőleg informálni fogja az igazgatóságot a helyzet tarthatatlanságáról. Az utolsó intézkedést Palik művezető tette, amennyiben próbaképen a kovácsmühely fél oldalán levő füstvezetéket lezártatta azért, hogy a féloldalának megfelelően a jelenlegi szívókészülék, most azonban még nagyobb a füst, mint azelőtt volt, azzal érvel, hogy a kovács segítőnek nem kell a tüzigazításnál egyenesen állni, hanem hajtsa meg a derekát. A tanács kitűnő, azonban eléggé meggörnyedtünk már a túleröltető munkában, ne kívánják azt tőlünk nagyobb mérvben, lehet a bajon kevés jóakarattal és áldozattal másképp is segíteni.

Kérjük a műhelyfőnök urat, hogy miután ő is személyesen már többször meggyőződött szavaink igazságáról, járjon közbe az

igazgatóságnál munkásai érdekében, hogy e súlyos bajunk orvosoltassék.

Nagybecskerek. (*Műhelymunkások és kocsitolók helyzete*). A nagybecskereki műhelymunkások helyzete érthetővé teszi azt, hogy minden külső befolyás nélkül reálértek a szervezkedés terére. Ők még ma sincsenek azon jogok és kedvezmények birtokában, melyek a miniszteri rendelet folytán a MÁV. munkásokat megilletik. A szabadságot — a napibér élvezete mellett — még egy sem kapta meg, de még anélkül is nehezen kapnak. A MÁV. munkások részére a miniszter által engedélyezett abbáziai fürdőben a becskereki munkások nem részesülnek, de még a helyi, a betegpénztár tulajdonát képező fürdőben sem részesülhetnek, csakis az al-tisztikar és ezeknek családtagjai használhatják 20 fillérért, de a munkások pénzért sem. Ez hallatlan eljárás; azonban reméljük, hogy ez rövid időn belül orvosoltatni fog. Vannak munkástársaink, kik súlyos reumában szenvednek, mely a műhely és fűtőházban levő léghuzam következménye, a pályorvos az illetőknek sem a budapesti iszapfürdőt, sem pedig a többi egyezményes fürdőt nem rendeli. bármily súlyos legyen is a baj.

Szép a takarékoskodás, de ez ne a munkások bőrére menjen. Talán jobban lehetne a hasznavehetetlen orvoságoknál takarékoskodni? Gondolkodjon ezen a doktor ur.

Az elkeseredést csupán csak a napibérek gyakori emelése enyhíti. Ugyanis a munkások nagy része minden 8—10 évben részesül ebben a jótéteményben, ez csak elég szép. Ha még ez sem fokozza a munkásokban az ambíciót és munkakedvet, akkor igazán nem érdemelnek jóakaratot a felsőbb-ség részéről.

De a legnagyobb sérelem a szabadjegyek kiadása körül van. Ha valakinek halál- vagy más eset miatt sürgősen el kell utaznia, akkor a saját pénzén kell a jegyet megváltani, ha pedig nincs pénze, akkor bizony nélküle hantolják azt, akit talán legjobban szeretett. Ha kedden kér valaki szabadjegyet, az még szombat sem lesz kézbesítve, mert a jegy Temesváron lesz kiállítva.

Felkérjük a temesvári műhelyfőnök urat, hogy a munkások iránti jóakarata terjedjen ki mireánk, becskereki munkások iránt is és tegye lehetővé azt, — úgy mint azelőtt is volt — hogy sürgős esetekben utazási utalvány legyen kiállítva, vagy pedig, ami még üdvösebb lenne, a szabadjegy kiállítását a fiókműhelynek is engedélyezni úgy, mint azt más fiókműhelyeknél engedélyezik.

Mi pedig, munkástársaim, ne feledjük el azt, hogy csakis erőteljes, céltudatos szervezkedéssel tudjuk elérni sérelmeink orvoslását. Tehát előre! Éljen a Vasuti Munkások Országos Szövetsége!

A *kocsitolók* helyzete a nagybecskereki állomáson sem rózsásabbak, mint a műhelymunkásoké. A szolgálat egyfolytában reggel 4 órától este 10—11 óráig tart. A váltóőröknek ugyanez a szolgálati idejük azzal a különbséggel, hogy ha nincs vonat, akkor a raktárban kell dolgozni. Különóra nem lesz fizetve, emiatt nagy az elkeseredés közöttük. Jó lesz, ha idejében orvosolják e bajokat, nehogy ismétlődjön a temesvári példa itt is, mert a hangulat meg van hozzá és reméljük, hogy rövid idő múlva a kellő összetartás sem fog hiányozni, ezt tapasztaltuk a legutóbbi gyűlésen is.

Temesvár. (Raktári munkások sérelme.) Van az itteni gyorsáru raktárban egy igen finom uriember, ki Onodi Gyula névre hallgat és foglalkozásra nézve raktárnok volna. Ennek a gavallérnak a munkásokkal szemben tanúsított magaviselete egyenesen botrányos. «Disznó», «paraszt», «meg kell korbácsolni», «kutya», «betyár» stb. a legszebb kifejezése. Ugy látszik, ez a zöld portéka elfelejté, hogy a munkások nálánál különbek, mert másképp nem osztogatná saját nevét, öreg, be-

csületes munkásoknak, akik az intézetnek már akkor hoztak hasznát, mikor még Onodi ur a világon sem volt. Nagyon ajánljuk ötlet a t. üzletvezetőség figyelmébe.

INNEN-ONNAN.

+ **Villamos vasut Gödöllőre és Vácra.** Tavasszal új helyi érdekű vasutat építenek a főváros környékén. Az új vasút Budapestet Váccal és Gödöllővel fogja összekötni. A személyforgalmat villamos motorkocsik, a teherforgalmat pedig elektromos mozdonyok fogják lebonyolítani. Az új vasut különösen a környékbeli nyaralóhelyek lakóira nézve lesz előnyös.

+ **Vasuti katasztrófák.** Brünnből jelentik: A Kaiser Ferdinands Nordbahn Nezbmielitz állomásánál pénteken este nagy vasuti szerencsétlenség történt, amelynél egy ember meghalt, husz megsebesült. A Prerauból Brünn felé haladó személyvonat este 7 órakor közvetlen az állomás előtt kisiklott. Két kocsi kiugrott a vágányokról s az egyik darabokra tört. Egy második osztályú kocsiában hét utas ült. Az ablakon keresztül menekültek. Még az volt a szerencse, hogy a vonaton villamos világítás volt berendezve. Gázvilágításnál bizonyára robbanás történt volna. Az állomásról azonnal segélyt indítottak. Megállapították, hogy Kralik nevű munkás meghalt. Husz ember megsebesült. A sebesültek egy részét Olmützbe és Prerauba, míg ötöt Nezamislitzbe szállítottak.

+ **Megrendszabályozott mozdony-fűtő.** Németországban katonai fegyelem alatt áll az egész társadalom. Szabályokhoz és tilalmakhoz van kötve minden és az utóbbi időben a hatalmas rendőrállamban már csak a mozdonyok fűtőréshettek szabadon. A porosz vasuti miniszter, a hírhedt Budde úgy látszik még ezt a szabadságot is megsokalta és rendelettel állott elő, hogy megrendszabályozza a mozdony-fűtőket, mely szerinte idegessé teszi az utazó közönséget. Az új rendelet intenciója kétségteljesen figyelemreméltó, de sovány dicsősége lesz a nagy vasuti generálisnak, hogy ez az egyetlen maradandó reform fűződik nevéhez: a bilincsekbe vert fűtő!

Szervezeti ügyek.

A Szövetségalap javára.

Ünnep előtt, ünnep után sok a kiadás és kevés a pénz, főképpen ott, ahol máskülömben sem sok: a munkásebernél. Annál többre kell becsülni, hogy még a mostani nyárhéten is akadtak derék testvérek, akik a béke és szeretet ünnepén sem feledkeztek meg a jövőért való harc alapjáról.

Ujabbán a következő adományok folytak be a Szövetségalap javára:

Pozsonyi műhelymunkások	1.60 K.
Egyik Konzum-elnök	4.00 K.
Bogárdy József, fvárosi fűtőház	2.00 K.
Kovács Béla, a Vajda-Hunyad kávéház tulajdonosa	20.00 K.
Török György, Szlatina	2.— K.
Margulit Kálmán	5.— K.
Bruckner József	5.— K.

összesen 39.60 K.

Az eddig kimutatott 308.30 K-val együtt összesen 347.90 K.

Az adományokat köszönettel nyugtázza

az országos szervező-bizottság.

Felhívás!

Az összes helyi és vidéki bizalmiférfiakat felkérjük, hogy lakcímköket és szolgálati beosztási helyüket a legrövidebb idő alatt a szervező-bizottsággal levélben tudassák.

Előfizetőinkhez!

Felkérjük előfizetőinket, hogy a hátralékaikat az év végéig rendezzék, mert új év után a hátralékosoknak beszüntetjük a lapot. Miután nagyon sok panasz érkezik hozzánk előfizetőinktől anélkül, hogy a címüket ve-
lünk tudatnák és így nem intézhetjük el a panaszokat.

Kérjük, hogy mihelyt egy számot nem kapnak meg, az alanti nyomtatványt kitöltve küldjék be hozzánk a lapból kivágva borítékban, bélyeget nem kell rá tenni, de a borítékot nem szabad leragasztani. A borítékra ráírandó *reklamáció*. Irni sem szabad mást, csak ami szükséges, azt kitölteni.

MAGYAR VASUTAS KIADÓHIVATALA.

Bejelentem, hogy a.....-ik lapot nem kaptam meg.

Név

Város utca szám em. ajtó.

VEGYES.

MULATSÁG.

A Máv. „Visszhang” dalköre december 31-én, a Posch-féle vendéglő disztermében (Vig-utca és Bérkocsis-utca sarkán) Stark Henrik zenetanár egyleti karnagy vezetésével

SYLVESTER-ESTÉLYT

rendez.

— M Ű S O R : —

1. Fehér galamb, kar Szentgály-tól.
 2. Szavalat, előadja Bayer Károly e. t.
 3. Magyar népdalok nyírán.
 4. a) Suhog a szél, kar Zimay-tól.
b) Nem marad a piros rózsa, kar Hoppe R.-tól.
 5. Tréfás térfi ötös, előadják a dalkör tagjai.
 6. Humoros előadás, előadja Kemény A. e. t.
 7. Régi nóta, kar Lányi E.-től.
- Műsor ára 60 fillér. Kezdet 8 órakor. A szombathelyi országos dalosversenyen nyert díj bemutatása. Tánc virradtig. Tréfás tombola.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják hálás köszönetünket mindazok a munkástársak, kik e hó 20-án boldogult atyánk temetésén résztvettek. Külön köszönettel és hálával tartozunk a Zeneegyletnek a 40 korona szíves adományért.

Érsekújvár, december 24.

Özv. Pásztó Ferencné
és családja.

IRODALOM.

Egészség naptár. Ennek a közhasznú könyvecskének immár a negyedik, 1906. évre szóló folyamát jelent meg fokozottan gazdag és tanulságos tartalommal. Az 1906. évi *Egészség naptár* tartalmát maga a szerkesztője, dr. Marton Sándor a következőkben ismerteti:

Könnyebb tájékozás céljából öt csoportba osztottuk be kis munkánkat.

I. *Közegészségügy* rovatát Weinhardt János dr. egyetemi m. tanár nyitja meg; tudományos színvonalon, de mégis népszerűen és meggyőzően irt *«A meg-hűlésről»*. Gróf Hugonnai Vilma dr.: *«A konyha egészségügyéről»* igen tárgyilagosan és fölötte érdekesen értekezik. Kövessy Géza dr. egyetemi tanársegéd a *gyomor-bajosoknak* adja kitűnő tanácsait. Balló-Mátyás, a székesfevárosi élelmiszevizsgáló-intézet igazgatója, állandó szíves munkatársunk folytatólagosan mutatja be azokat a visszaéléseket, melyeket az élelmiszerek hamisítása körül leggyakrabban észlel. Preisch Kornél dr. kórházi főorvos a *fertőző bántalmak elleni védekezésről* értekezik, Juba dr., Schiff dr. a *sportegészségügyéről* igen érdekesen írnak. Így irt még Kende dr. *Szabad-e nőszülnöm* címmel. Kajlinger Mihály fő- és székvárosi vízvezetési igazgató az ivóvizekről sok hasznos tudnivalót közöl. Vas Bernát egyetemi m.

tanár arról számol be, hogy ételek által fertőző betegségek miként terjesztetnek. Salgó Jakab dr. egyetemi m. tanár az *iskolai gyermekek túlterheléséről* igen sok megszívlelendő dolgokat ír. Veyner Emil az *angol nőkről és szépségzsereikről* igen elmésen és érdekesen számol be. Bela Pál dr. szemorvos nagyon érdekesen fejti ki, hogy *hogyan óvjuk meg a látásunkat*. Perassin József dr. a tuberkulózisról, Fischer J. kórházi főorvos az alkoholizmusról értekezik. Ince Henrik író a nő ruházata, öltözködése, szépségéről igen elmésen cseveg. Bauer Lajos dr. gyermekorvos: *«Báthiedelmek a csecsemők ápolásánál»* irt cikkében nagyfontosságú aktuális tanácsokkal látja el az olvasót stb.

II. *Iparegészségügyi* cikkeket irtak: Gelléri Mór igen behatóan, tárgyilagosan *Munkásjólét Amerikában* címmel. Chyser Béla dr. az akkumulátorokkal kapcsolatos ipari betegségekről nagyfontosságú aktuális tanácsokkal gazdagítja könyvünket. Tóth Imre dr. bányakerületi főorvos a *bányászok és nyomdászok ólommérgezéséről* nagyon sok becses, a gyakorlatban meghonosítható tanácsokat közöl.

III. *Mezőgazdasági egészségügyet* képviselik Aujeszy Aladár dr. állatorvosi főiskolai m. tanár, aki az állati és gümőkórság közti kapcsolatáról értekezik, amely mindenképpen, de különösen gazdáinkat nagyon fogja érdekelni. Jó tanácsokat adnak Axmann Béla dr., a magyar államvasutak gépgyárának, a *sebek kezeléseiről*; Szegedy Maszák Elemér dr. iparfelügyelő, az állati betegségeknek emberekre való átragadásáról és Gruber dr. a tej és tejkezelésről értekezik.

IV. *Sportegészségügyet* Juba dr. és Schiff dr. vet-ték melegen oltalmukba.

V. *Közhasznú intézmények* rovatával zárjuk le könyvünket.

A mindenképpen érdekes és tanulságos könyvecskét, amelynek egy cikkét mutatványképpen ebben a számunkban közölünk, egy koronáért lehet minden könyvkereskedésben megszerezni.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk mai száma a karácsonyi nyomdal munkaszünetet következében a szokottnál egy nappal később jelent meg.

O. S. R.-palota. Az esetet meg fogjuk vizsgálatni és azután közölni fogjuk.

K. p. u. műszak. Várjunk, hátha újévre megérkezik a régen ígért javítás. Ha nem, akkor tudni fogjuk kötelességünket.

Temesvári fűtőház. Ha azóta Szlávi és Csikós mozdonyfelvigyázók nem javultak volna, akkor ismertessék velünk újra a történeteket és majd meg-tanítjuk őket emberségre.

Zágrábi helyettes vizsgálólakatos. Illetékes helyen nyert információink alapján értesítjük, hogy a 24 órai szolgálat egyfolytában napi 12 órában lesz el-számolva. Rövidesen jön az igazgatóságtól erre vonatkozólag rendelet a műhelyfőnökségekhez. Addig várunk a cikkkel.

Temesvári műhelymunkás. Miután a beküldött cikk személyes természetű, fentartjuk magunknak a jogot, hogy az ügyet szigorúan megvizsgáljuk. Azután foglalkozni fogunk az ügygel.

Hatvan. Miután a miniszteri rendelet biztosítja a munkások cselekvési szabadságát, sem a műhely-, sem más főnöknek nem áll jogában önöket korlátozni. Ha ezt teszik, lesz gondunk rá, hogy elvegyük ettől a kedvüket. Ne törődjenek önök semmivel, hanem cselekedjenek úgy, mint becsületes és céltudatos vasuti munkásokhoz illik.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-út 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7-8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (O-utca 48., I. emelet).

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Bíraucz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 9-8

Csere.

A szolnoki műhelyben kocsilakatos vagyok. Bármelyik műhelybe óhajtanék cserélni. Aki ajánlatomat elfogadja, írjon a következő címre:

Horváth Imre

kocsilakatos

Máv. műhely, Szolnok.

Melyik

mázoló és fényező

hajlandó egy szombathelyi munkástárssal helyet cserélni? Ajánlatokat lapunk kiadóhivatalába kérek.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Irta: Rába Sándor.

Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG és NEMZETKÖZISÉG

Irta: Garami Ernő.

Ára: 4 fillér.

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Irta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS” kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

Szemenyei Lajos
szücs-iparos

Orosháza, IV. ker., 475. sz.

Ajánlja különösen **vasutasoknak**

bárán y b ő r-m e l l v é d ő i t.

Ezen kitűnő ruhadarab mellényalakú, de a begombolása nem elől, hanem a vállon és oldalt a bal hónalj alatt történik, miáltal a felső test hideg ellen teljesen védve van. A bekapcsolásnál erősítő zsinór és gummiszallagok vannak, miáltal nyomást — legyen a test bármily helyzetben — nem gyakorol.

Arai: Bárán y b ő r-ből fehér 10 kor.
Bárán y b ő r-ből habfehérre mosott 12 kor.
Fekete erdélyi bárán y b ő r-ből 15 kor.

Mértékül elegendő a mellbőség és a derék hossza centiméterekben. Utánvét vagy a pénz előzetes beküldése mellett szállítja gyorsan és pontosan s rendes viselet mellett 5 évi felelősséget vállal.

Szemenyei Lajos, szücsiparos

Orosháza, IV. ker., 475. sz.

Postaköltség nem számíttatik fel.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULASI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

